

Scala de dezvoltare pentru copiii „ATIPICI” - Carolina Curriculum (2,5 - 5 ani)

1. Descrierea scalei de evaluare

Scala de dezvoltare pentru copiii „ATIPICI” - Carolina Curriculum (2,5 - 5 ani) reprezintă continuarea chestionarului Scala de dezvoltare pentru copiii „ATIPICI” - Carolina Curriculum (0-3 ani) și urmărește dezvoltarea copilului de la 2,5 la 5 ani, bazându-se pe aceleași principii.

Itemii din cadrul chestionarului sunt descriși într-un limbaj accesibil, ceea ce permite utilizarea acestuia de către o varietate de profesioniști care lucrează cu copii: analiști comportamentali, psihologi, educatori, asistenți sociali, logopezi, kinetoterapeuți sau terapeuți ocupaționali. Scala de dezvoltare pentru copiii „ATIPICI” - Carolina Curriculum (2,5 - 5 ani) poate fi folosit atât în centrele de terapie specializate în tratarea tulburărilor de dezvoltare, cât și în cadrul programelor de intervenție la domiciliu.

Acest chestionar cuprinde abilități mai avansate specifice vîrstei și oferă atât o imagine de ansamblu asupra dezvoltării globale a copilului, cât și un reper în programarea planului de intervenție. Sub îndrumarea unui profesionist, părinții pot folosi itemii din cadrul secvențelor curiculare în interacțiunea zilnică cu copilul lor cu nevoi speciale.

Administrarea chestionarului durează între 3 și 5 ore.

2. Arieile testate

Scala de dezvoltare pentru copiii „ATIPICI” - Carolina Curriculum (2,5 - 5 ani) cuprinde 5 domenii de dezvoltare și 41 de secvențe curiculare prezentate în tabelul de mai jos. Fiecare secvență curriculară cuprinde itemi aranjați într-o ordine logică de învățare.

Domeniu de dezvoltare	Secvența curriculară
Cognitiv	Atenție și memorie Concepțe- Noțiuni generale Concepțe- Dimensiune și număr Joc simbolic Raționament Percepție vizuală- Construcție de cuburi Percepție vizuală- Puzzle și potrivire
Comunicare	Vocabular expresiv Interesul pentru sunete și funcționalitatea limbajului Abilități de limbaj receptiv

	Abilități de conversație Construcția propoziției- structuri gramaticale
Adaptare socială	Dezvoltarea simtului responsabilității Dezvoltarea conceptului de sine Aptitudini interpersonale Autoservire - mâncat Autoservire- îmbracat Autoservire Autoservire- utilizarea toaletei
Motricitate fină	Folosirea mâinii Manipulare Abilități bilaterale Folosirea uneltelor Folosirea creionului Abilități vizual-motorii. Reprezentarea în desen Abilități vizual-motorii. Decupat
Motricitate grosieră	Locomoție – mersul Locomoție – mersul pe vârfuri Locomoție – sărituri Locomoție – alergat Locomoție – sărituri Scări – urcatul scărilor Scări – coborâțul scărilor Sărituri – sus Sărituri – jos Echilibru – stând pe loc Echilibru – mers Joc cu mingea – prindere Joc cu mingea – aruncare Mișcare în aer liber

3. Cum se face evaluarea

Evaluarea presupune observarea copilului, interacțiunea cu acesta pentru a vedea abilitățile însușite până în acest moment sau lipsa acestora, precum și o discuție deschisă cu părintii prin intermediul căreia putem afla date semnificative despre copil (istoricul medical, diagnosticul, experiențe timpurii).

Înainte de a începe evaluarea familiarizați-vă cu itemii și pregătiți materialele necesare.

Materiale necesare:

- Jucării de diferite texturi și mărimi
- Cutii cu nisip, boabe de fasole, mărgele etc.
- Varietate mare de jucării colorate, care produc lumini, sunete etc.

- Câteva haine de diferite mărimi.
- Lingura, cană, sticlă, mâncare.
- Oglinda
- Creioane
- Mărgele de diferite mărimi pentru a fi însirate pe o sfoară
- Acuarele, plastilina.
- Incastre, puzzle-uri, lego, cutii pe mărimi.
- Seturi de jucării pentru joc simbolic
- Păpuși
- Obiecte din toate categoriile de bază: fructe, legume, mașini, mobilă, încăltăminte, haine, animale, păsări.
- Imagini cu: obiecte, cartonașe colorate, acțiuni.
- Cartonașe cu acțiuni secvențiale.
- Povesti cu imagini clare.
- Imagini care să reprezinte noțiuni în opozиie.
- Imagini cauză/ efect
- Imagini cu absurdități.
- Imagini “ce lipsește”
- Cartonașe cu litere, cifre, forme geometrice.
- Poezii/ cântece – casetofon
- Jocuri: lotto, memo game, domino, nu te supăra frate, diverse jocuri cu zar.
- Bani, monede
- Ascuțitoare, foarfecă guma de șters.
- Haine cu fermoar, șireturi, capse.
- Fișe de lucru/ cărți de activități practice

Scorare

Scorarea itemilor se realizează prin bifarea următoarelor simboluri:

- A - Abilitate absenta- copilul nu demonstrează abilitatea în cadrul evaluării sau în alte medii
- ✓ - Abilitate însușită- copilul demonstrează cu succes de fiecare dată abilitatea respectivă
- D - Abilitate în dezvoltare- copilul demostreză abilitatea ocazional, însă nu consecvent sau în mai multe medii

Itemii nebifați nu vor fi listati în cadrul raportului descriptiv, iar pe grafic căsuța corespunzătoare itemului respectiv va fi marcată cu o linie.

Pașii pentru realizarea evaluării

1. Introducerea copilului în platformă

Acest pas presupune crearea unui cont și completarea informațiilor relevante despre copil: nume, prenume, data nașterii, diagnostic, CNP.

2. Interviu cu părinții

Este important ca părinții să relateze informații despre istoricul medical (dacă există sau a existat medicație prescrisă de către medicul psihiatru), dacă există alte afecțiuni conexe, dacă pe perioada sarcinii sau la naștere au existat complicații și alte detalii de acest gen pentru a creionă o anamneză.

Este posibil ca la evaluarea inițială să nu reușim să obținem toate informațiile de care avem nevoie doar prin interacțiunea cu copilul deoarece acesta poate prezenta diverse comportamente neadecvate (non-răspuns, crize de furie manifestate prin plâns sau alte comportamente de scăpare din sarcină).

De aceea, părintele are un rol esențial în procurarea acestor informații.

În urma interviului cu părinții parcurgeți chestionarul de evaluare și scoarați itemii despre care ati obținut informații – vor fi scoarați fără testare directă, doar itemii din ariile de autonomie personală și interacțiunea socială cu familia sau alți copii.

3. Observarea copilului

Urmatorul pas în cadrul evaluării este acela de a-l lăsa pe copil să exploreze camera și jucăriile, pentru a observa cum se raportează la mediul înconjurător, dacă jocul său este unul funcțional sau, din contră, disfuncțional și repetitiv.

De asemenea, prin această interacțiune inițială putem să identificăm anumite particularități ale copilului, spre exemplu :

- Dacă acesta răspunde sau nu atunci când este strigat
- Dacă stabilește contactul vizual fie cu evaluatorul sau cu părinții (aceștia sunt prezenti în camera de terapie pe toată durata evaluării)
- Dacă este interesat să exploreze camera și jucările
- Dacă este interesat să inițieze într-un fel contactul cu noi- fie el verbal sau non-verbal
- În cazul în care plângе și este clar într-o situație care îl provoacă mult stres, dacă se poate liniști și în cât timp se întâmplă acest lucru
- Dacă acceptă să lucreze cu o persoană nouă și este cooperant

În urma observării copilului (15-20 de minute) parcurgeți evaluarea și scoarați itemii pe care i-ați putut identifica.

4. Testarea directă

Acest pas presupune testarea sistematică a itemilor din cadrul sevențelor curiculare (ex: atenție și memorie, limbaj receptiv, limbaj expresiv, imitație și motricitate).

Înainte de a începe testarea directă a abilităilor revizuiți chestionarul de evaluare, identificați itemii nescorați pe fiecare arie de dezvoltare și pregătiți-vă materialele necesare testării.

Urmăriți motivația copilului și implicați-l în jocuri și activități specifice vârstei. Itemii pot fi testați instruind părintele să facă anumite activități sau pot fi testate de către evaluator.

Atunci când copilul nu reușește să îndeplinească o anumită sarcină, părintele este întrebat dacă face acel lucru în alte contexte. Itemii din fiecare secțiune sunt listăți în ordinea în care se așteaptă să fie achiziționați în mod normal ("a" este achiziționat înainte de "b", "b" înainte de "c" și aşa mai departe).

Ne putem aștepta ca un copil care a achiziționat itemul "d" să aibă achiziționați și itemii anteriori, iar dacă greșește la 3 itemi consecutiv, probabil că mai departe pe aria respectivă nu mai are achiziții.

Înând cont de faptul că devoltarea copiilor cu nevoi speciale este atipică, este recomandat să se testeze fiecare item în parte. Ca o regulă de bază – trebuie să testăm cel puțin 3 itemi după cel care nu este însușit. Pentru testarea itemilor din secțiunea de motricitate grosieră putem consulta un kinetoterapeut.

5. Întocmirea raportului de evaluare

După finalizarea evaluării și scorarea itemilor, platforma generează automat raportul evaluării care este format din:

Raportul descriptiv	Reprezintă listarea itemilor din chestionarul de evaluare pe fiecare domeniu de devoltare și sevență curriculară în 3 coloane: abilități însușite, abilități în dezvoltare și abilități absente.
Raport abilitati neinsusite	Reprezintă listarea abilităților absente din fiecare domeniu de devoltare.
Raport grafic	Reprezentarea vizuală a dezvoltării actuale a copilului comparativ cu nivelul de vîrstă. Abilitățile însușite sunt hașurate cu albastru. Abilitățile în dezvoltare sunt hașurate cu gri. Abilitățile absente – casuța rămâne albă.

După analizarea raportului obținut în urma evaluării, parinții primesc recomandări în ceea ce privește dezvoltarea unui plan de intervenție și începerea unui program de recuperare.

Eduaba – Scala de evaluare în educația timpurie

1. Descriere

Eduaba – Scala de evaluare în educația timpurie este primul chestionar de evaluare psihologică pentru copilul cu tulburare de dezvoltare, adaptat curriculumului Ministerului Educației Naționale(MEC), pe baza căruia poate fi făcută o evaluare complexă a unui copil, în concordanță cu evaluările din creșe/grădinițe. Această componentă are un rol important în integrarea mult mai ușoară a copiilor cu autism în sistemul educațional. La elaborarea chestionarului au lucrat patru specialiști cu experiență în terapia Tulburărilor de Spectru Autist, analiști comportamentali cu acreditare ca Board Certified Behaviors Analyst: Anca Dumitrescu, BCBA, Alina Bobarnac, BCBA, Adiana Bălșanu, Psiholog și Violeta Mihalașcu, Psiholog.

Chestionarul oferă o imagine de ansamblu asupra dezvoltării copilului, servește ca punct de plecare în construirea planului personalizat de intervenție și poate fi folosit ca reper în intergrarea copilului în grădiniță.

Chestionarul este împărțit în 5 categorii de vârstă:

- Grupa baby (0-1,5 ani)
- Grupa mini (1,5- 3 ani)
- Grupa mica (3-4 ani)
- Grupa mijlocie (4-5 ani)
- Grupa mare (5-6 ani)

În funcție de vârstă copilului evaluat, administrarea chestionarului poate dura între 2 – 4 ore, pentru vîrstele 0 – 4 ani, sau se poate întinde pe parcursul mai multor zile de observare pentru copiii de 4-6 ani.

2. Arieile evaluate

Eduaba – Scala de evaluare în educația timpurie vizează dezvoltarea copilului pe 5 domenii de dezvoltare, 12 subdomenii și 55 de secvențe curiculare, prezentate în tabelul de mai jos. Chestionarul cuprinde 1200 de itemi ce pot fi testate.

Domeniu	Subdomeniu	Secventa
	Dezvoltarea coordonării grosiere (mâini, picioare)	Merge și aleargă Sare Transportă și manipulează obiecte Se joacă cu mingea Coboară și urcă scările

DEZVOLTARE FIZICA		Merge pe bicicletă Generalizare - suținerea procesului de învățare
	Motricitate fină	Prindere și manipulare Abilități bilaterale Abilități vizual-motorii Folosirea creionului Reprezentarea în desen Decupat
	Dezvoltarea sănătății și igienei personale	Alimentație
	Îngrijire personală	Îmbracat Spălat Utilizarea toaletei
DEZVOLTAREA LIMBAJULUI	Limbajul receptiv	Recunoaște vocile adulților cunoscuți Ascultă și răspunde la mesaje Ascultă povești
	Limbajul expresiv	Imitație vocală Comunică nevoi, acțiuni, idei, sentimente Structuri gramaticale Structuri conversaționale
	Premisele citirii și scrierii	Carte și tipărituri Identifică diferențele sunetelor ale limbii vorbite Folosește mesaje scrise/vorbite Folosește scrisul pentru transmiterea unui mesaj
PROCES DE INVATARE		Motivație (recompense) Persistență Inițiativă Imitație
DEZVOLTAREA SOCIO-EMOTIONALĂ	Dezvoltarea jocului	Explorarea jucăriilor Joc simbolic
		Dezvoltare concept de sine Dezvoltare emoțională
	Dezvoltare socială	Interacțiunea cu adultul Interacțiunea cu un copil Înțelegerea regulilor sociale

DEZVOLTAREA COGNITIVĂ		Teoria mintii/ empatie Performanță vizuală Raționament
	Cunoașterea mediului	Obiecte Ființe Pământ și mediu Materiale Oameni și modul în care trăiesc Schimbări la persoane și locuri
	Matematica	Numere și numerație Cantitate Mărime, formă, greutate, înălțime, lungime, volum Forme geometrice Relatii spațiale Operații de clasificare a obiectelor Pattern

1. Cum se face evaluarea

Evaluarea presupune observarea copilului, interacțiunea cu acesta pentru a vedea abilitățile însușite până în acest moment sau lipsa acestora, precum și o discuție deschisă cu părintii prin intermediul căreia putem afla date semnificative despre copil (istoricul medical, diagnosticul, experiențe timpurii).

Întrucât acest chestionar vizează evaluarea complexă a copilului anumiți itemi necesită observarea copilului în mediu, în situațiile naturale de interacțiune socială, la grădiniță, în parc, sau la magazin.

Înainte de a incepe evaluarea familiarizați-vă cu itemii și pregătiți materialele necesare.

Materiale necesare:

- Jucării de diferite texturi și mărimi
- Cutii cu nisip, boabe de fasole, mărgele etc.
- O varietate mare de jucării colorate, care produc lumini, sunete etc.
- Câteva haine de diferite mărimi
- Lingura, cană, sticla, mâncare
- Oglinda
- Creioane
- Mărgele de diferite mărimi pentru a fi însirate pe o sfoară

- Acuarele, plastilina
- Încastre, puzzle-uri, lego, cutii pe mărimi
- Seturi de jucării pentru joc simbolic
- Păpuși
- Obiecte din toate categoriile de bază: fructe, legume, mașini, mobilă, încălțăminte, haine, animale, păsări.
- Imagini cu: obiecte, cartonașe colorate, acțiuni.
- Cartonașe cu acțiuni secvențiale
- Povesti cu imagini clare
- Imagini care să reprezinte noțiuni în opozitie
- Imagini cauză/ efect
- Imagini cu absurdități.
- Imagini “ce lipsește”
- Cartonașe cu litere, cifre, forme geometrice.
- Poezii/ cântece – casetofon
- Jocuri: lotto, memo game, domino, nu te supăra frate, diverse jocuri cu zar
- Bani, monede
- Ascuțitoare, foarfecă guma de șters
- Haine cu fermoar, șireturi, capse
- Fișe de lucru/ cărți de activități practice

Scorare

Scorarea itemilor se realizeaza prin bifarea urmatoarelor simboluri:

- A - Abilitate absenta- copilul nu demonstrează abilitatea în cadrul evaluării sau în alte medii
- ✓ - Abilitate însușită- copilul demonstrează cu succes de fiecare dată abilitatea respectivă
- D - Abilitate în dezvoltare- copilul demostreză abilitatea ocazional, însă nu consecvent sau în mai multe medii

Itemii nebifați nu vor fi listați în cadrul raportului descriptiv, iar pe grafic căsuța corespunzătoare itemului respectiv va fi marcată cu o linie.

Pașii pentru realizarea evaluării

1. Introducerea copilului în platformă

Acet pas presupune crearea unui cont și completarea informațiilor relevante despre copil: nume, prenume, data nașterii, diagnostic, CNP.

2. Interviul cu părintii

Este important ca părinții să relateze informații despre istoricul medical (dacă există sau a existat medicație prescrisă de către medicul psihiatru), dacă există alte afecțiuni conexe, dacă pe perioada sarcinii sau la naștere au existat complicații și alte detalii de acest gen pentru a creionă o anamneză.

Este posibil ca la evaluarea inițială să nu reușim să obținem toate informațiile de care avem nevoie doar prin interacțiunea cu copilul deoarece acesta poate prezenta diverse comportamente neadecvate (non-răspuns, crize de furie manifestate prin plâns sau alte comportamente de scăpare din sarcină). De aceea, părintele are un rol esențial în procurarea acestor informații.

În urma interviului cu părinții parcurgeți chestionarul de evaluare și scoarați itemii despre care ați obținut informații – vor fi scoarați fără testare directă, doar itemii din ariile de autonomie personală și interacțiunea socială cu familia sau alții copii.

3. Observarea copilului

Următorul pas în cadrul evaluării este acela de a-l lăsa pe copil să exploreze camera și jucăriile, pentru a observa cum se raportează la mediul înconjurător, dacă jocul său este unul funcțional sau, din contră, disfuncțional și repetitiv.

De asemenea, prin această interacțiune inițială putem să identificăm anumite particularități ale copilului, spre exemplu :

- Dacă acesta răspunde sau nu atunci când este strigat
- Dacă stabilește contactul vizual fie cu evaluatorul său cu părinții (aceștia sunt prezenți în camera de terapie pe toată durata evaluării)
- Dacă este interesat să exploreze camera și jucăriile
- Dacă este interesat să inițieze într-un fel contactul cu noi- fie el verbal sau non-verbal
- În cazul în care plângă și este clar într-o situație care îi provoacă mult stres, dacă se poate linși și în cât timp se întâmplă acest lucru
- Dacă acceptă să lucreze cu o persoană nouă și este cooperant

În urma observării copilului (15-20 de minute) parcurgeți evaluarea și scoarați itemii pe care i-ați putut identifica.

4. Testarea directă

Acest pas presupune testarea sistematică a itemilor din cadrul secvențelor curiculare (ex: atenție și memorie, limbaj receptiv, limbaj expresiv, imitație și motricitate).

Înainte de a începe testarea directă a abilităților revizuiți chestionarul de evaluare, identificați itemii nescorați pe fiecare arie de dezvoltare și pregătiți-vă materialele necesare testării. Urmăriți motivația copilului și implicați-l în jocuri și activități specifice vârstei. Itemii pot fi testați instruind părintele să facă anumite activități sau pot fi testate de către evaluator. Atunci când copilul nu reușește să îndeplinească o anumită sarcină, părintele este întrebat dacă face acel lucru în alte contexte. Itemii din fiecare secțiune sunt listati în ordinea în care se așteaptă să fie achiziționați în mod normal ("a" este achiziționat înainte de "b", "b" înainte de "c" și aşa mai departe).

Ne putem aștepta ca un copil care a achiziționat itemul "d" să aibă achiziționați și itemii anteriori, iar dacă greșește la 3 itemi consecutiv, probabil că mai departe pe aria respectivă nu mai are achiziții. Înțând cont de faptul că devoltarea copiilor cu nevoi speciale este atipică, este recomandat să se testeze fiecare item în parte.

Ca o regulă de bază – trebuie să testăm cel puțin 3 itemi după cel care nu este însușit.

Pentru testarea itemilor din secțiunea de motricitate grosieră putem consulta un kinetoterapeut.

5. Întocmirea raportului de evaluare

După finalizarea evaluării și scorarea itemilor, platforma generează automat raportul evaluării care este format din:

Raportul descriptiv	Reprezintă listarea itemilor din chestionarul de evaluare pe fiecare domeniu de devoltare și secvență curriculară în 3 coloane: abilități insusite, abilități în dezvoltare și abilități absente.
Raport abilitati neinsusite	Reprezintă listarea abilităților absente din fiecare domeniu de devoltare.
Raport grafic	Reprezentarea vizuală a dezvoltării actuale a copilului comparativ cu nivelul de varstă. Abilitățile insusite sunt hasurate cu albastru Abilitățile în dezvoltare sunt hasurate cu gri Abilitățile absente – casuța rămâne albă

După analizarea raportului obținut în urma evaluării, părinții primesc recomandări în ceea ce privește dezvoltarea unui plan de intervenție și începerea unui program de recuperare.